

Even voorstellen.

Op 24 december 1963 ben ik, Edwin Eveleens, geboren in Aalsmeer, halverwege de Uiterweg om precies te zijn. Op z'n Aalsmeers gezegd ben je dan een "echte buurter".

Mijn interesse voor molens en het molenaarsambacht werd gewekt door een krantenbericht van een aantal jaren geleden wat verhaalde over het slagen van de duizendste vrijwillig molenaar in Nederland. Dat leek mij ook wel wat, een mooie combinatie van eeuwenoude techniek en natuurkracht. Zeker als je "buiten" bent opgegroeid en een technische opleiding gevolgd hebt is dit een unieke combinatie.

In het najaar van 1999 ben ik hier op "de Leeuw" aan mijn opleiding begonnen en deze heb ik in oktober 2002 succesvol afgerond met het examen op de korenmolen Ceres in Bovenkarspel. Sinds maart 2004 behoor ik tot de vaste dinsdagploeg, en maal dus elke week samen met collega Kees Hoogeveen een "mooi zakkie meel". Naast het malen zijn er natuurlijk nog veel meer werkzaamheden te verrichten om de grote diversiteit aan meelproducten die in de winkel verkocht worden te produceren. Ook de ouderwetse molenaar ontkomt niet aan de hedendaagse omvangrijke regelgeving met betrekking tot consumptiegoederen, dus ook de hygiënecode (HACCP) en traceerbaarheid van producten vraagt veel tijd en administratie.

Op dit moment ben ik bezig mij verder te specialiseren in het vak "korenmolenaar" en volg de opleiding van het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde. Deze opleiding brengt je werkelijk in alle uithoeken van het korenmolenaarsvak op het gebied van zowel molentechnische als producttechnische zaken. Een belangrijk doel van deze cursus voor mij is om "de Leeuw" als echt werkend monument in stand te kunnen houden en onze vele klanten van een mooi en verantwoord product te laten genieten. Uiteraard samen met mijn collega molenaars en de enthousiaste vrijwilligers in de winkel hoop ik dit nog lange tijd te doen. Tot ziens in de molen.

Edwin Eveleens

Korenmolen De Leeuw is te vinden in de Zijdstraat te Aalsmeer

*Postadres: Secretariaat
Stichting Korenmolen De Leeuw
Fuutlaan 19
1431 VN Aalsmeer*

*Openingstijden:
dinsdag: 13.00 – 16.30 uur
zaterdag: 13.00 – 16.30 uur
extra:
zaterdag 30 april vanaf 10.00 uur*

Tijdens opening tel: 0297 346 012

"Meel van de Leeuw" nr.7. April 2005

Korenmolen "De Leeuw"

Aalsmeer

april 2005

Molenvrienden,

Het is een geweldige prestatie die door onze vrijwilligers wordt geleverd. Iedere dinsdag- en zaterdagmiddag is de molen geopend en wordt er bij voldoende wind gemalen om de nog steeds toenemende klantenkring van onze ambachtelijke producten te voorzien.

In bedrijf houden van een molen en vooral van een korenmolens is echter geen eenvoudige opgave. Steeds meer worden wij geconfronteerd met regelgeving die primair bedoeld is voor de industrie maar nu ook op molens van toepassing wordt verklaard. Zo moeten we tegenwoordig voldoen aan de hygiëncode HACCP; Europese Algemene Levensmiddelen Verordening; traceerbaarheid van producten; voedselveiligheid voorschriften; voedselveiligheid systeem; voedselveiligheidsrisico; adequate etikettering; schoonmaakplannen; schoonmaakroosters; Arbo wetgeving; Arbo inventarisatie; Arbo werkplan; aansprakelijkheid regelen voor producten, bezoekers, molenaars en vrijwilligers.

Zie hier enkele kreten die de afgelopen maanden tijdens de diverse bijeenkomsten over tafel kwamen en de lijst is echt nog niet compleet. Als je dit terug leest dan kun je niet voorstellen dat het over "De Leeuw" gaat. Dat het over een groepje welwillende vrijwilligers gaat die het belangrijk vinden dat een molenmonument niet alleen maar mooi moet staan te wezen, maar ook moet draaien en in productie moet zijn. Maar u ziet vrijwilligheid is geen vrijblijvendheid, alle zinnige en onzinnige regels die men bedenkt gelden ook voor ons. Volgens de HACCP regels werken we al langere tijd, aan de traceerbaarheid van producten wordt hard gewerkt en de Arbo risico-inventarisatie is gemaakt. Op het gebied van de Arbo zullen de komende tijd diverse zaken aangepakt worden. Voor ons zijn de volgende uitgangspunten daarbij belangrijk:

- aanpassingen mogen het monumentale karakter van de molen niet schaden.
- zo weinig mogelijk beperkingen opleggen voor de bezoekers en klanten, want daar doen we het tenslotte voor.

Naast de aanpassingen in procedures en werkwijzen is er op kort termijn ook meer onderhoud nodig.

De gebruikte materialen zijn nu zo'n 10 jaar oud en hebben te lijden gehad van slijtage en weer en wind heeft zijn werk gedaan. Als voorbeeld onderstaand verhaal van Jop Kluis over de roeden.

U ziet, voor mensen die de handen uit de mouwen willen steken is er altijd wat te doen. Heeft u belangstelling graag aanmelden op de molen of via e-mail: b.nijmeijer@kabelfoon.nl

Berry Nijmeijer
Voorzitter stichting korenmolens "De Leeuw"
tel: 0297 345042

De roeden moeten worden doorgehaald!

Het zal u waarschijnlijk al eens eerder zijn opgevallen: molenaars hebben in de loop der eeuwen een geheel eigen jargon ontwikkeld. Als u een dagje met een molenaar zou meelopen zou het u werkelijk duizelen van de letterlijk honderden verschillende termen en uitdrukkingen. En.....om eerlijk te zijn, van de meeste van deze termen heb ik zelf geen flauw idee waar ze vandaan komen. Het gaat zelfs zover dat ik molenaars ken die gewoon Oud-Hollands spreken en werkwoorden die al sinds tientallen jaren zwak vervoegd worden nog steeds sterk vervoegen.

Maar terug naar de titel. Als de meeste mensen het over een windmolen hebben dan spreken zij over een molen met vier wieken. Een molenaar dus niet. Hij spreekt over een molen met twee roeden. Wat doorgaans wordt aangeduid als wieken heet bij de molenaar de 'enden'. De snelheid waarmee een molen draait wordt ook aangeduid in 'enden'. Een molen die '60 enden loopt' is dus een molen waar er per minuut 60 wieken langskomen. 60 wieken / 4 is 15 omwentelingen van de bovenas. Je zou '60 enden' dus kunnen vertalen met '15 rpm'.

Terug naar de roeden. Twee enden vormen samen één roede. Dat is niet helemaal waar, want er zijn molens waarbij de vier enden ieder voor zich in een gat voor in de bovenas zijn gestoken. Maar bij het overgrote gedeelte van de windmolens in Nederland wordt één lange roede dwars door een gat in de bovenas gestoken en vormt op die manier twee enden. In een grijs verleden waren deze roeden natuurlijk van hout gemaakt.

Bij kleine molens (dus een klein gevlucht*, dus korte enden, dus korte roeden) was dit wel eens één lange boom, maar vaak werd een roede uit drie stukken hout gemaakt. Met de opkomst van het ijzer werden er al snel ijzeren roeden gemaakt. Dit is natuurlijk veel minder onderhoudsgevoelig. In eerste instantie werden deze (vierkante) roeden geklonken, maar tegenwoordig worden zij natuurlijk gelast. Zo af en toe kom je nog een molen tegen met zo'n oude geklonken roede, maar molens met houten roeden zijn ronduit zeldzaam.

U kunt zich voorstellen dat het een heel gehannes was om een nieuwe roede door de askop 'te steken'. Tegenwoordig komt er gewoon een grote kraan die de roede er doorheen laat zakken. Maar stelt u zich eens even voor dat dit met spierkracht (man en paard) en kaapstanders van onder af moet gebeuren! Als een roede eenmaal op zijn plaats zit (dit luistert bijzonder nauw in verband met het evenwicht in het gevlucht) wordt deze met grote wippen vastgezet.

Nu wordt een molen op gezette tijden helemaal gecontroleerd. Ieder hoekje wordt bekeken, de molen wordt buitenom beklommen, alle wippen worden weer aangeslagen, alle kammen worden gecheckt, enzovoorts. Echter, er is één specifiek punt dat we niet kunnen controleren. Het stukje van de roede dat zit opgesloten in de askop. Daarom moet zo eens in de tien jaar, met behulp van een kraan, een roede een klein stukje worden gelicht, gecontroleerd en hopelijk direct worden teruggeplaatst. Het zogenaamde doorhalen der roeden. En de roeden van de 'De Leeuw' zitten inmiddels alweer zo'n tien jaar op hun plaats, dus.....

Jop Kluis, molenaar

* Het gevlucht is het geheel van roeden en het eraan bevestigde latwerk dat we de wieken noemen.

De molenaars van "De Leeuw"

In dit nummer van Meel van de Leeuw komt Edwin Eveleens aan het woord in het volgende nummer zal Kees Hoogeveen iets vertellen over zijn betrokkenheid bij molens en in het bijzonder bij onze molen.